

DOJMOVI SUDIONIKA IZ HRVATSKE

Prof. dr. sc. Filip Racetin, Split

Na 17. međunarodnoj kartografskoj konferenciji, održanoj od 3. do 9. rujna 1995. u Barceloni, sudjelovalo je 15 predstavnika iz Republike Hrvatske. Među njima sam bio i ja iz Splitsko-dalmatinske županije. Prema zvaničnom popisu sudionika, na 17. međunarodnoj kartografskoj konferenciji sudjelovalo je ukupno 1279 registriranih predstavnika iz 79 zemalja članica.

Iz Barcelone sam se vratio s mnogo lijepih dojmova, doživljaja i zapažanja od kojih neke vrijedi i zabilježiti.

Po mom mišljenju za nas, hrvatske kartografe, svakako je najvažniji događaj u Barceloni bilo učlanjenje Republike Hrvatske u Međunarodno kartografsko društvo (MKD). Osobno sam to doživio kao važan događaj koji će se pozitivno odraziti na našu kartografiju. Zadovoljstvo je uvećano činjenicom da smo primljeni jednoglasno. Požurio sam u hotel i "Slobodnoj Dalmaciji" poslao telefaks sljedećeg sadržaja:

Poštovano Uredništvo,

Javljam Vam radosnu vijest iz Barcelone. Republika Hrvatska je od 3. rujna 1995. godine član Međunarodnog kartografskog društva. U članstvo ove međunarodne kartografske organizacije naša je zemlja jednoglasno primljena na prijepodnevnj sjednici 10. generalne skupštine Međunarodnog kartografskog društva u nedjelju, 3. rujna u Barceloni.

Republiku će Hrvatsku u Međunarodnom kartografskom društvu predstavljati Sekcija za kartografiju Hrvatskog geodetskog društva.

Naša je zemlja, dakle, postigla još jedan uspjeh, dobila je još jedno zasluženo priznanje u svijetu.

Ovu dobru vijest možete objaviti, ukoliko već niste, u Vašoj i našoj omiljenoj Slobodnoj Dalmaciji.

Potanje o ovom važnom događaju za našu kartografiju možemo razgovarati nakon mog povratka u Split. Za sada toliko.

Srdačno Vas pozdravlja iz Barcelone Vaš Filip Racetin.

Ovim je telefaksom Uredništvo Slobodne Dalmacije zasigurno među prvima u Hrvatskoj bilo obaviješteno o tom događaju.

S 15 predstavnika Republika je Hrvatska brojčano bila primjereno zastupljena u Barceloni. Radi usporedbe navodim da je, primjerice, iz Slovenije (koja je, također ovom prilikom primljena u članstvo MKD) bilo 11, iz Mađarske 15, iz Češke 20 registriranih predstavnika. Međutim, za žaljenje je

što iz Hrvatske nisu bile još neke osobe koje su trebale tamo biti. Tu ponajprije mislim na naša dva kartografska znanstvenika, profesore kartografije na Geodetskom fakultetu u Zagrebu dr. Paška Lovrića (koji je i predsjednik Sekcije za kartografiju HGD) i dr. Nedjeljka Frančulu. Razlog je njihova izostanka navodno bio financijske naravi, nisu imali osigurana financijska sredstva za putovanje u Barcelonu. Zbog istog razloga ni akademik Mirko Marković, autor kartografskog djela *Descriptio Croatiae: Hrvatske zemlje na geografskim kartama od najstarijih vremena do pojave prvih topografskih karata*, izdanje 1993. godine, nije sudjelovao na međunarodnom skupu o povijesti kartografije, nedavno održanom u Beču.

Primijetio sam da u Barceloni nije bilo ni predstavnika naše vojne kartografije koja je tek u razvoju. Razlog ne znam. Među slovenskim predstavnicima u Barceloni, međutim, bila je predstavница vojne kartografije (to je dipl. inž. Ana Kokalj iz Ministarstva obrane), koja je željela s predstavnicima naše vojne kartografije razgovarati i o nekim se stvarima s njima savjetovati, jer se bave jednakim poslom i problematika im je slična. Svakako bi to bilo obostrano korisno, ali našeg predstavnika tamo nije bilo.

Možda će nekoga zanimati kako je riješeno pitanje financiranja mog putovanja i boravka u Barceloni. Radi se o posve izuzetnom primjeru koji ću ukratko opisati.

Cijeli sam svoj radni vijek proveo radeći u kartografiji. Sudjelovao sam i na nekim međunarodnim kartografskim skupovima na kojima sam svaki put nešto novo vidio, saznao i naučio. Ponešto sam primijenio i u svojoj kartografskoj praksi. Nakon umirovljenja 1987. nekim sam tvrtkama koje su trebale kartografe, nudio svoje usluge, ali me nisu prihvatile. Onda sam se samostalno počeo baviti obnavljanjem starih, neupotrebljivih katastarskih planova vlastitom metodom koja osigurava visoku kvalitetu i točnost. Zatim sam napravio niz komercijalnih karata i planova, među kojima su i plan grada Splita i zemljovid Splitsko-dalmatinske županije, koji su bili odabrani i izloženi na našem panou na Međunarodnoj kartografskoj izložbi u Barceloni. Ta dva moja kartografska rada odvela su me u Barcelonu. O mom putovanju u Barcelonu na 17. međunarodnu kartografsku konferenciju odluku je donio osobno župan Splitsko-dalmatinske županije, gospodin Kruno Peronja, dipl. iur., nakon što je od predsjednika Sekcije za kartografiju HGD, prof. dr. sc. Paška Lovrića primio dopis o upućivanju mojih spomenutih radova na izložbu u Barcelonu. Putne troškove i troškove mog boravka u Barceloni u cijelosti je snosila Splitsko-dalmatinska županija. Dakle, za moje sudjelovanje bio je odlučujući i dovoljan samo jedan kratki dopis. Da njega nije bilo, ne bih ja Barcelone vidio. Eto primjera kako se bolno i naoko nerješivo pitanje financiranja odlazaka naših stručnjaka na važne kartografske skupove u inozemstvo ponekada može riješiti i na opisani način. Odlazak u Barcelonu doživio sam kao nagradu za svoj rad, pa gospodinu županu i ovom prilikom toplo zahvaljujem.

Moje je zapažanje da putovanje sudionika iz Hrvatske nije bilo najbolje organizirano. Svatko se snalazio kako je znao i umio, putovalo se na razne načine, individualno i po grupicama, zrakoplovima s različitim polascima (preko Ljubljane, Rima i Züricha) ili osobnim vozilima. Zbog toga je većina predstavnika iz Hrvatske zakasnila na otvaranje konferencije. Putovanje u Stockholm na 18. međunarodnu kartografsku konferenciju 1997. treba bolje organizirati.

17. međunarodna kartografska konferencija i 10. generalna skupština MKD u Barceloni bile su izvanredno organizirane. Davne 1976. sudjelovao sam s prof. dr. Brankom Borčićem na 8. međunarodnoj kartografskoj konferenciji u Moskvi. Ne znam kako su ostale međunarodne kartografske konferencije bile organizirane, jer na njima nisam bio, ali 8. i 17. se ne mogu uspoređivati. Organizacija ovog skupa u Barceloni dovedena je do savršenstva. Ne mogu reći da se organizatori i u Moskvi nisu trudili, ali tamo je sve ipak bilo znatno skromnije. U Moskvi je i registriranih predstavnika bilo mnogo manje (499) nego u Barceloni (1279). Posebno želim istaknuti gostoljubivost organizatora i susretljivost običnih ljudi u tom lijepom gradu. Slušao sam od nekih turista koji su posjetili Barcelonu o njezinim ljepotama, ali to nitko ne može riječima dočarati. Imao sam sreću te sam ih se nagledao. Barcelona je zaista predivan grad.

Kolega Zvonimir Križovan i ja već smo na uzletištu doživjeli ugodno iznenađenje. Tamo nas je s osmijehom dočekala lijepa djevojka i pružila nam prve potrebne informacije. Besplatno nam je dala plan grada i na njemu pokazala mjesto održavanja konferencije na koju smo došli (Kongresna palača) i hotele u kojima nam je osiguran smještaj. Uputila nas je i kako možemo tamo doći te koja su nam prijevozna sredstva na raspolaganju. Budući da smo izabrali taksi, nije propustila napomenuti da vozača upozorimo neka uključi taksimetar, ako to ne učini. Nije ga trebalo na to podsjetiti, uključio ga je sam.

U Kongresnoj palači organizatori su nam podijelili pripremljene torbe s kompletom materijala (dvije debele knjige tiskanih stručnih i znanstvenih referata koji će biti prezentirani na konferenciji) s bilježnicom, kemijskom olovkom i planom grada, izdanim specijalno za ovu prigodu. Treći besplatni plan grada dobio sam u hotelu *Fira Palace* u kojem sam imao osiguran smještaj. Svaki od ta tri plana bio je drukčiji, različito kolorno oblikovan i zanimljiv po redakcijskim rješenjima, a zajedničko im je bilo jedino da su svi sadržavali shemu metroa u Barceloni. Tada sam pomislio: "Bože, kakva razlika između nas i njih, oni planove grada dijele besplatno, a naši se planovi grada, ako ih uopće ima, skupo plaćaju." U tom lancu najmanje dobije autor plana koji ga je napravio. Primjerice, moj turistički plan grada Splita prodaje se u trgovinama na malo po 40 kuna. Proizvodni troškovi (autorski honorar, grafička priprema i tisak) iznosili su samo 25% od prodajne cijene, dakle 75% ostaje trgovini.

Turistička smo zemlja, za turističku se promidžbu i kod nas izdvajaju znatna financijska sredstva, ali se najmanje od toga troši na kartografske prikaze. Turističke monografije, vodiči i prospekti sadrže nadahnute tekstove i umjetničke fotografije, ali ne i zemljovide (primjerice, obje monografije Splitsko-dalmatinske županije, koje su u posljednje vrijeme publicirane, nemaju zemljovid županije). Turistički djelatnici, koji se bave promidžbom, kao da nemaju afiniteta prema zemljovidima. Neki su naši turistički gradovi još uvijek bez turističkog plana (Trogir, Stari Grad na Hvaru, Hvar, Vis i drugi). Oni ne shvaćaju da su planovi i karte najbolje i najekonomičnije sredstvo turističke promidžbe, da se svrstavaju u naše nacionalno kulturno dobro, u našu kulturnu baštinu.

Kartografska kultura u Hrvatskoj u sadašnje vrijeme nije na potrebnoj visini. Kartografski se prikazi ne cijene mnogo, do njih često ne drže i ne cijene ih ni osobe od kojih se po naobrazbi i funkciji koju obavljaju to očekuje. Nedavno je jedan naš ministar na nekom skupu govorio o kartama i kakve su nam karte potrebne. Iz njegova sam govora shvatio da on niti ne zna da karte kreiraju i izrađuju kartografi, a ne geografi kako on misli. Malo naših ljudi zna čitati i rabiti kartu. U školama se uči zemljopis, ali čitanje karata nije u programu. Jedan kolega reče da je njegovo dijete u školi učilo koliko u Iranu ima crnih, a koliko bijelih ovaca, ali nije učilo čitanje i upotrebu karata. Ni priručnika o tome kod nas nema. Nešto se mora učiniti.

Na Međunarodnoj kartografskoj izložbi u Barceloni hrvatska se kartografija i brojem i kvalitetom eskponata veoma dobro predstavila. Prikazali smo, nažalost, stanje boljim nego što jeste. Stručnom analizom stanja u suvremenoj hrvatskoj kartografiji lako bi se dokazalo da u kartografiji zaostajemo za drugima. U Hrvatskoj nema jake kartografske ustanove, zavoda, instituta, poput Kartografskog instituta Katalonije u Barceloni koji sam imao prilike razgledati jedno cijelo prijedopodne. Nema ni jakog kartografskog odjela unutar nekog geodetskog zavoda kao što je primjerice Kartografski oddelek Geodetskog zavoda Slovenije u Ljubljani ili Kartografski odjel Geodetskog zavoda BiH u Sarajevu u organiziranju i opremanju kojega su sudjelovali vodeći hrvatski kartografi. Kartografski kadrovi u Hrvatskoj raspršeni su po manjim geodetskim i drugim tvrtkama koje su svoju kartografsku djelatnost ograničile na pojedine, specifične kartografske proizvode. Primjerice, Geodetski zavodi u Splitu, Rijeci i Osijeku, te Zavod za fotogrametriju u Zagrebu svoju su kartografsku djelatnost ograničili na novu izmjeru i izradu osnovne državne karte 1:5000 i nove katastarske planove, Kartografija-Učila u Zagrebu na školsku kartografiju, Kartografski odjel Leksikografskog zavoda u Zagrebu na zadovoljavanje unutrašnjih potreba za kartama u zavodskim publikacijama, Zavod za kartografiju Geodetskog fakulteta u Zagrebu na zadovoljavanje nastavnih potreba i na komercijalnu kartografiju, KLK-Kartografski laboratorij Križovan u Zagrebu na komercijalnu kartografiju i Državni

hidrografski institut u Splitu na pomorsku kartografiju. Sustavna izrada topografskih karata 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000, 1:200 000 i 1:500 000 u Hrvatskoj je izostala, nitko ih ne izrađuje, premda su neophodne za zadovoljavanje različitih gospodarskih, vojnih i drugih potreba. Stare katastarske planove, koji su stoljetnim korištenjem postali neupotrebljivi, nitko ne obnavlja, premda je to jedini izlaz, jer novih planova još dugo neće biti.

U Hrvatskoj nema dovoljno kartografa proizvođača sa srednjom naobrazbom, jer u prošlosti nije bilo srednje kartografske škole, niti je sada imamo. Drugi su ih školovali. Primjerice, u Srednjoj geodetskoj školi u Sarajevu bio je otvoren kartografski smjer, u Sloveniji je bio otvoren dvogodišnji studij kartografije, u bivšoj su se jugoslavenskoj vojsci kartografi školovali u vojnim kartografskim školama i na tečajevima. U nas se čak i pored očitog manjka kartografa, ne angažiraju u proizvodnji ni umirovljeni kartografi, oni su eliminirani iz nje, na njihovo se iskustvo i znanje ne računa, kao da ga nemaju. Međutim, u Sloveniji, koja glede kartografskih kadrova bolje stoji od nas, angažiraju ih, koriste njihovo znanje i iskustvo u nastavi (dr. Miroslav Peterca, inž. Zvonko Gorjup) i proizvodnji (inž. Vili Kos). U Hrvatskoj se kartografija predaje jedino na Geodetskom fakultetu u Zagrebu u okviru studija geodezije, što nije dovoljno. Karte i planove mogu proizvoditi samo kartografi, ako ih nema, treba ih školovati.

Na Međunarodnoj kartografskoj izložbi u Barceloni imao sam priliku vidjeti najljepše suvremene karte gotovo iz cijeloga svijeta, na Izložbi pomorskih karata najbolje pomorske navigacijske karte većine pomorskih zemalja svijeta, a na Španjolskoj kartografskoj izložbi najbolje španjolske karte i planove. Užitek je bio razgledati ih, imao sam vremena i nagledao sam ih se. U Barceloni sam se uvjerio da je, kako reče jedan Kinez, Španjolska "kartografska velesila". To što sam tamo vidio snažno me se dojmilo. Imao sam veliku sreću što sam vidio i upoznao to svjetsko kulturno blago i osjetio zadovoljstvo spoznavši da naši kartografski izložci u Barceloni po svojoj kvaliteti ne zaostaju mnogo za drugima u Europi, da su im blizu ili se čak s njima mogu izjednačiti. Shvatio sam da naš problem nije u kvaliteti, nego u tome što se u Hrvatskoj ne proizvodi dovoljno karata i planova, niti imamo dovoljno proizvođača koji će ih proizvesti. Naravno, takvo je stanje u nas posljedica mačehinskog odnosa u prošlosti prema kartografiji i kartografima te neadekvatne organizacije kartografske službe. Sada je to teško nadoknaditi i izjednačiti se s drugima. Potreban je dobar program, financijska sredstva i vrijeme. Prilika je da se to projektira u geodetskom strategijskom projektu *Restrukturiranje i reprogramiranje geodetsko-prostornog sustava Republike Hrvatske*. Valjda nas tvorci tog velikog projekta neće iznevjeriti.

Osjetio sam da je među sudionicima, posjetiteljima kartografske izložbe vladao veliki interes za našu, hrvatsku kartografiju. Mnogi su mi zapadni, a osobito istočnoeuropski predstavnici, nakon što su razgledali naš pano s eksponatima, prilazili i tražili od mene primjerke mojih izloženih radova. Svih dvadesetak primjeraka, koje sam bio ponio, brzo sam im podijelio, nekima koji su inzistirali i s potpisom, i bilo mi je žao što nisam ponio više primjeraka, jer svima nije doteklo. Jedan od njih, prof. Qingpu Zhang iz Pekinga, koji se sa mnom najviše družio u Barceloni, nakon povratka u Peking poslao mi je pismo zahvalnosti i sliku koju se snimili njegovi kolege u trenutku dok sam se potpisivao na primjerak mogega plana grada Splita koji sam mu poklonio. Znam da je kolega Zvonimir Križovan ponio više od mene svojih primjeraka i da ih je sve podijelio, jer je zanimanje bilo veliko. Predstavnici našeg Državnog hidrografskog instituta podijelili su svoje pomorske karte i kataloge karata i planova koje su sobom donijeli upravo s tom nakanom, tj. da ih podijele bude li zainteresiranih. Interes je nadmašio sva naša očekivanja. Bilo je i lijepih riječi i pohvala za naše eksponate na izložbi što je mom uhu svakako godilo. Jedan broj sudionika se kod mene interesirao i za tehnološki proces izradbe mojih izložaka koje sam im poklonio. S mnogima sam stranim sudionicima uspostavio dobre, čak prijateljske kontakte. Barcelona će mi i zato ostati trajno u lijepom sjećanju. Na kraju treba reći da Hrvatska više nije u svijetu nepoznata kao što je bila. Ja sam se u to uvjerio u svojim kontaktima sa sudionicima 17. međunarodne konferencije i s običnim ljudima, građanima Barcelone. I jedni i drugi su u razgovoru sa mnom izražavali simpatije prema Hrvatskoj o kojoj

mного znaju. To me ispunjavalo ponosom. Zaista je lijepo biti predstavnik zemlje o kojoj sugovornici govore s naklonošću. Svakako su toj popularnosti Hrvatske u svijetu najviše pridonijela sredstva javnog priopćavanja (novine, televizija i radio) koja su ih istinito informirala. Čak i obični ljudi s kojima sam kontaktirao znaju da je Hrvatska bila žrtva srpske agresije, znaju za "Bljesak" i "Oluju" i s divljenjem govore o snazi hrvatske vojske. Prema meni su bili izuzetno gostoljubivi i susretljivi. Zsigurno će popularnosti Hrvatske u svijetu na svoj način pridonijeti i sudjelovanje hrvatskih predstavnika na 17. međunarodnoj kartografskoj konferenciji, 10. generalnoj skupštini MKD i međunarodnoj kartografskoj izložbi u Barceloni.

Osobito treba istaknuti djelatnosti tajnika Sekcije za kartografiju, magistra Miljenka Lapainea, koji je u Barcelonu prvi došao, a iz nje posljednji otišao i cijelo vrijeme intenzivno radio, o svemu vodio brigu, svugdje stizao na vrijeme, riječju: nosio glavni teret dostojno predstavljajući našu kartografiju i zemlju. Kao najstariji sudionik iz Hrvatske u Barceloni, na svemu mu toplo zahvaljujem.

Petar Karačić
Zagreb

Posjet 17. međunarodnoj kartografskoj konferenciji u Barceloni ostavio mi je lijepa i korisna iskustva. Konferencija je pripremljena jako dobro, a uz predavanja, izložbe postera i posjete lokalnim kartografskim institucijama, posebno me se dojmila međunarodna izložba kartografskih proizvoda, kao i izložba pomorskih karata, gdje se moglo vidjeti sve od klasične izradbe karata, digitalne kartografije, obrade satelitskih snimaka, do kartografskih prikaza kao produkata GIS-a.

Posebice me oduševila izložba *In memoriam Eduarda Imhofa*, čiji se rukom radeni reljefni prikazi čine tako stvarima, da sam se dodirnom morao uvjeriti da nisu trodimenzionalni. Umjetnička vrijednost tih radova naglašena je s nekoliko pejzaža koje je oslikao ovaj švicarski kartograf.

Na tehničkom dijelu izložbe mislim da je bilo malo specijaliziranih programskih rješenja za potrebe kartografije. Veći je dio izložbe posvećen prikupljanju podataka (geodezija, fotogrametrija itd.).

Uz konferenciju i izložbu, naročito me se dojmila Barcelona prepuna kulturnih spomenika, znamenitih građevina i ostalih turističkih sadržaja, čijem su upoznavanju pridonijeli i kartografi, tako da se na svakom javnom mjestu može besplatno dobiti nekoliko različitih planova grada, što pomaže lakšem snalaženju u tom lijepom gradu. Na kioscima i u knjižarama mogu se kupiti prometne karte Španjolske i svih europskih zemalja, te razni turističko-propagandni prikazi po vrlo povoljnim cijenama.

Pošto je i Hrvatska turistička zemlja, bilo bi korisno i u našoj državi, radi razvoja turizma, primijeniti neka španjolska iskustva, a tome i kartografija svakako može pridonijeti.

Slavko Lemaić
Zagreb

Biti u Barceloni, jako je lijep osjećaj i nezaboravan doživljaj. Svjetska kartografska konferencija idealna je prilika kako spojiti ugodno s korisnim. Uz izvrsnu organizaciju konferencije, izdvojio bih ono što mi se najviše svidjelo: izložba karata i računalne opreme, i naravno sam grad Barcelona.

Teško je izdvojiti najljepše i najbolje karte, ali treba reći da se u tom smislu najviše istaknuo domaćin Katalonija. Od radova koje su izložili najviše mi se svidjela reljefna foto-karta Barcelone. Ugodno sam se iznenadio kad sam na izložbi karata ugledao naš prostor s mnogo izloženih radova. Neke je od tih radova izradila i naša kuća Zavod za fotogrametriju d.d., a to su digitalno izradena Hrvatska državna karta 1:5000 i karta Hrvatske s podjelom na županije. U prezentaciji topografskih, tematskih, pomorskih i drugih karata Hrvatska se predstavila u dobrom svjetlu.

U podrumu goleme Kongresne palače održavala se izložba ra čunalne opreme (uglavnom opreme jer je kartografskih programa bilo jako malo), gdje sam zajedno s kolegama iz Državne geodetske uprave, mr. sc. Miljenkom Lapaineom (Geodetski fakultet) te gospodinom Zvonkom Biljeckim (GEOFOTO) bio na prezentaciji novih proizvoda tvrtke INTERGRAPH (MAP FINISHER i MAP PUBLISHER).

O samoj Barceloni nije dovoljno samo govoriti, već je treba doživjeti: prošetati najpoznatijom ulicom zvanom La Rambla, vidjeti katedralu Sagrada Familia, olimpijski stadion i ostale znamenitosti.

Robert Paj
Zagreb

17. međunarodna kartografska konferencija u Barceloni bila je izuzetno dobro organizirana i posjećena. Sudionici konferencije već su na aerodromu dobivali sve potrebne informacije o smještaju, prijevozu i mjestu održavanja konferencije. Dvorana i izložbeni prostori u kojima se konferencija odvijala bili su dovoljno prostorni i funkcionalno uređeni za potrebe konferencije.

Najzanimljivije su mi bile prigodne izložbe. Osim glavne međunarodne izložbe kartografskih proizvoda zemalja članica, koja je bila izuzetno velika i atraktivna, pažnju su privlačile i velika izložba hidrografskih karata, dječjih crteža, poštanskih maraka i dr. Domaćini su iskoristili prigodu i predstavili kartografsku proizvodnju svih španjolskih pokrajina, a posebno Katalonije. Katalonski kartografi su, među ostalim, prikazali mnoge trodimenzionalne reljefne zemljovide i satelitske snimke.

Dojmila me se i suvremena koncepcija izložbe *Gradovi iz zraka* s fotografijama, dijapozitivima i filmovima snimljenim iz zraka koji prikazuju različite svjetske metropole. Tamo su bili izloženi i zanimljivi satelitski snimci krupnog mjerila.

Što se tiče kartografskih noviteta, primijetio sam da su se u ponudi mnogih zemalja predstavila digitalna multimedijalna izdanja atlasa i karata na optičkom disku (CD-ROM), što će vjerojatno u budućnosti postati svjetski trend.

Republika Hrvatska je na toj međunarodnoj izložbi bila vrlo dobro prezentirana i može se primijetiti da je zaostatak za mnogo razvijenijim zemljama malen i dostižan. Na izložbi hidrografskih karata osobito se istaknuo Hidrografski institut iz Splita. Vjerujem da će na sljedećim nastupima Hrvatska privući još veću pozornost.